

Prof. dr Bogosav Soldatović

04. 04. 1934 – 15. 07. 2012

Život svakog čoveka počinje prvim udisajem, a završava se uspomenom. Profesor Bogosav Soladatović rođen je 04. 04. 1934. godine u selu Mojković kod Zavlake. Osnovnu i srednju školu završio je u Zavlaci i Loznici, a Veterinarski fakultet upisao 1953. godine, da bi po završetku studija neko vreme boravio i radio je u Švajcarskoj. Naučnu karijeru započeo je 1962. godine kao asistent na Institutu za biološka istraživanja u Beogradu, gde je i završio izradu svoje doktorske disertacije. Po dolasku na Veterinarski fakultet Univerziteta u Beogradu izabran je za docenta na Katedri za biologiju. Redovni profesor postao je 1984. godine. Osim na Katedri za biologiju Veterinarskog fakulteta, organizovao je i držao nastavu iz genetike i na drugim fakultetima, Farmaceutskom fakultetu u Beogradu i Agronomskom fakultetu u Čačku. Osim na osnovnim studijama, učestvovao je u izvođenju postdiplomske nastave na Veterinarskom fakultetu, na predmetima Genetika i Veterinarska statistika, ali i Prorodno-matematičkom i Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, fakultetima Univerziteta u Zagrebu, Podgorici, Sarajevu, Novom Sadu, Grčkoj i Nemačkoj.

U svojoj bogatoj naučnoj i nastavnoj karijeri rukovodio je izradom 62 doktorska i magistarska rada u zemlji i inostranstvu nesebično prenoseći svoje znanje i iskustvo mladim generacijama. Ostaće upamćen po zaista korisnim zalaganjem za širu društvenu zajednicu, ali i po tome da je bio šef Katedre za

biologiju, direktor Instituta za morfologiju i fiziologiju, dva puta je bio prodekan, a u jednom mandatu obavljao je i funkciju dekana Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. I tu nije kraj njegovom angažovanju. Presedavao je ili učestvovao u radu naučno-nastavnog veća grupacije medicinskih fakulteta Univerziteta u Beogradu. Bio je predsednik društva genetičara Srbije. Za redovnog člana Akademije veterinarske medicine Srpskog veterinarskog društva izabran je 1999 godine.

Profesor Soldatović je zahvaljujući svom naučnom doprinosu na polju genetike sarađivao sa više naučnih institucija u zemlji i inostranstvu, a bio je inicijator i učestvovao u osnivanju i radu više citogenetskih laboratorija na većem broju Univerziteta u Jugoslaviji, Grčkoj, Češkoj, Nemačkoj. Kao čovek sa iskustvom i idejama na polju biologije i genetike učestvovao je u radu i rukovođenju 16, kako domaćih tako i međunarodnih, naučnih projekata na fakultetima u zemlji i inostranstvu. Svoja istraživanja publikovao je u više od 400 naučnih radova u međunarodnim i domaćim časopisima sa izuzetnom citiranošću. Autor je tri nacionalne i jedne međunarodne naučne monografije, kao i više udžbenika po kojima su generacije studenata sticala znanja iz oblasti genetike.

Rukovođen znatiželjom profesor Soldatović je tražio odgovore u sferi genetike, odnosno citogenetike, tamo gde su mnogi posustali. Iako pionir u njenom izučavanju, ali sa neverovatnom dozom upornosti, uveo je savremene metode citogenetike na tlu bivše Jugoslavije. Šezdesetih godina prošlog veka, kada je u većini udžbenika bio naveden netačan broj hromozoma čoveka i tek se postavljali kriterijumi za njihovu identifikaciju, on je svojim radovima na vrsti *Spalax leucodon* u izučavanju kariotipskog polimorfizma dao veliki doprinos upravo ovoj naučnoj oblasti. Zahvaljujući neumornom radu i edukaciji mladih, rad u ovoj oblasti rezultirao je kontinuitetom u publikacijama filogenetskih odnosa i evolucije kariotipa životinjskih vrsta kod različitih vrsta riba i sisara u periodu od 1971. do 2000. godine. Posebno zanimljiva oblast citogenetičkih istraživanja kojom se profesor Soldatović bavio jeste povezanost između povećanja zagađenosti sredine mutagenim agensima i promena nastalih na hromozomima, što se utvrđuje praćenjem nastalih efekata citogenetičkom analizom kariotipa. Brojna istraživanja profesora Soldatovića i njegovih saradnika pokazala su da pesticidi, ali i mnogi lekovi imaju genotoksično i mutageno dejstvo, što su otkrića od izuzetnog značaja za oblast medicine, veterine i farmacije, jer se pokazalo da pored

zagađivača životne sredine, primena lekova povećava „genetički rizik” sa nepredvidivim posledicama po potomstvo i buduće generacije .

Prof. Soldatović je dobitnik više nacionalnih i internacionalnih priznanja za svoj rad od kojih su najznačajnije Oktobarska nagrada grada Beograda i nagrada Humboltove fondacije.

Otvoren za nove ideje mladih ljudi, profesor Soldatović je imao dovoljno strpljenja i entuzijazma za nova istraživanja, a svoja iskustva nesebično je prenosio na nas, njegove saradnike. Oni koji su ga poznavali znaju širinu njegovih vidika i veličinu njegovog srca. Bio je profesor da nas nauči, prijatelj da nas sasluša i podrži, čovek da pomogne svima kada je trebalo.

Nakon odlaska u penziju, profesor Soldatović je nastavio svoj pedagoški i naučni rad. Dolazio je na fakultet i učestvovao u osmišljavanju projekata, naučnih radova i drugih nastavnih i naučnih aktivnosti. Uvek je bio spreman da savetima, nama njegovim saradnicima, ali i drugim mladim ljudima i kolegama pomogne u rešavanju ljudskih i profesionalnih problema. Onima koji su ga poznavali ostaće upamćen po neverovatnoj količini energije i želje da svoje vreme iskoristi u radu i diskusijama iz kojih su mnoge ideje potekle, a njihova realizacija još traje.

Zmano da se rečima ne može ni približno opisati duša i da biografski podaci ne otkrivaju suštinu ljudskog bića. Želje, osećanja i stav koje je profesor Soldatović imao prema životu, radu i svima koje je poznao, reči ne mogu izneti, ali mogu nagovestiti kakva će uspomena na ovog velikog čoveka zauvek ostati u srcima svih nas.

Kolegijum Katedre za Biologiju

Fakulteta veterinarske medicine

Univerziteta u Beogradu

Odabrane reference
Prof. dr Bogosava Soldatovića

Objavljene u međunarodnim časopisima

1. **Soldatović B**, Garžičić B, Živković S (1966) Chromosome analysis of *Spalax leucodon*. *Caryologia* 19, 261-265.
2. Živković S, **Soldatović B**, Milošević M, Mikes M, Savić I (1966) Chromosomal analysis of three populations of *Apodemus sylvaticus* in the Banat. *Archives of Biological Sciences* 18, 37-38.
3. Savić I, **Soldatović B**, Rimsa D (1966) Zur Kenntnis der Chromosomen einer Population der Gattung *Dolomys* Nehring, 1898 (Microtinae, Rodentia). *Archives of Biological Sciences* 18, 43-45.
4. **Soldatović B**, Živković S, Savić I, Milošević M (1966) A comparative analysis of two populations of *Spalax leucodon* Nordmann, 1840. *Archives of Biological Sciences* 18, 15-16.
5. **Soldatović B**, Savić I, Dulić B (1967a) Chromosomen bei *Arvicola terrestris* Linnaeus, 1758 aus Jugoslawien. *Archives of Biological Sciences* 19, 17P-18P.
6. **Soldatović B**, Živković S, Savić I, Milošević M (1967b) Vergleichende Analyse der Chromosomen zwischen verschiedenen Populationen von *Spalax leucodon* Nordmann, 1840. *Z. Säugetierk.* 32, 238-245.
7. Savić I, **Soldatović B**, Dulić B (1968) Karyotyp der Art *Clethrionomys glareolus* Schreber, 1870 (Microtinae, Rodentia). *Archives of Biological Sciences* 20, 1-3.
8. Živković S, **Soldatović B**, Milošević M, Savić I (1968) Analyse der Chromosomen der drei Populationen von Ziesel (*Citellus citellus* L.) aus Serbien. *Zool. Anz. Jena* 181, 181-185.
9. **Soldatović B**, Dulić B, Savić I, Rimsa D (1969) Chromosomes of two species of the genus *Apodemus* (*A. agrarius* and *A. mystacinus* – Mammalia, Rodentia). *Archives of Biological Sciences* 21, 27-32.
10. Dulić B, Savić I, **Soldatović B** (1971) The chromosomes of two rodent species, *Dolomys bogdanovi* (V. and E. Martino 1922) and *Glis glis* (Linnaeus 1766). *Caryologia* 24, 299-305.
11. Todorović M, **Soldatović B**, Savić I (1971) Karyotype of species *Microtus nivalis* Martins 1842 (Rodentia) from Sar Planina. *Archives of Biological Sciences* 23, 7P-8P.
12. Savić I, **Soldatović B**, Dulić B (1971) On the karyotype of the species *Microtus arvalis* Pallas, 1779 (Rodentia, Microtinae) from Vojvodina. *Archives of Biological Sciences* 23, 27P-28P.
13. **Soldatović B**, Savić I, Dulić B, Milošević M, Mikes M (1972) Study of the karyotype of the genus *Apodemus* Kaup, 1829. *Archives of Biological Sciences* 24, 125-130.

14. Savić I, **Soldatović B** (1972) On the karyotype of *Muscardinus avellanarius* Linnaeus, 1758 (Rodentia, Gliridae). *Archives of Biological Sciences* 24, 7P-8P.
15. Savić I, **Soldatović B** (1974) Die Verbreitung der karyotypen der Blindmaus *Spalax* (Mesospalax) in Jugoslavien. *Archives of Biological Sciences* 26, 115-122
16. **Soldatović B**, Savić I, Seth P, Reichstein H, Tolksdorf M (1975) Comparative karyological study of the genus *Apodemus* (Kaup, 1829). *Acta Veterinaria* 25, 1-10.
17. Živković S, Petrov B, **Soldatović B**, Savić I (1975) Two morphologically different Y chromosomes in the bank vole (*Clethrionomys glareolus* Schreb.) from Serbia. *Acta Veterinaria* 25, 241-246.
18. Savić I, **Soldatović B** (1977) Beitrag zur Kenntnis der ökogeographischen Verbreitung und der Evolution der chromosomen-Formen der Spalaciden der Balkanhalbinsel. *Archives of Biological Sciences* 29, 145-156.
19. **Soldatović B**, Savić I (1978) Karyotypes in some populations of the genus *Spalax* (Mesospalax) in Bulgaria and Turkey. *Saugetierk. Mitt.* 26, 252-256.
20. Savić I, **Soldatović B** (1978) Studies on the karyotype and distribution range of the mole rat (*Spalax leucodon* Nordmann) in Greece. *Caryologia* 31, 63-73.
21. Savić I, **Soldatović B** (1979) Distribution range and evolution of chromosomal forms in Spalacidae of the Balkan peninsula and bordering regions. *Journal of Biogeography* 6, 363-374.
22. Dulić B, **Soldatović B**, Dunderski Z (1980) Distribution of karyotypes in *Mus musculus* Linnaeus, 1758 (Rodentia, Muridae) in some regions of Yugoslavia. *Biosistematika* 6, 203-210
23. Giagia E, Savić I, **Soldatović B** (1982) Chromosome forms of the mole rat *Microspalax* from Greece and Turkey. *Saugetierk. Mitt.* 47, 231-236.
24. Giagia E, **Soldatović B**, Savić I, Zimonjić D (1985) Karyotype study of the genus *Apodemus* (Kaup, 1829) populations from the Balkan peninsula. *Acta Veterinaria* 35, 289-298.
25. Fišter S, Živković S. **Soldatović B** (1986) Effects of mebendazole on bone marrow cell chromosomes of mice. *Acta Veterinaria* 36, 3-12.
26. Zimonjić D, **Soldatović B**, Vuković I (1987) Sister chromatid exchange inducing action of sodium nitrite in cultures of human lymphocytes. *Acta Veterinaria* 37, 243-252.
27. Fišter S, **Soldatović B** (1989) Karyotype analysis of a ginogenetic population of *Carassius auratus gibelio* Bloch (Pisces, Cyprinidae) from Pančevački Rit. *Acta Veterinaria* 39, 259-268.
28. **Soldatović B**, Pump H (1990) Cytogenetic observation on chromosome aberrations induced by environmental influence in mice of genus *Mus*. *Heredity* 42, 1-2.

29. Fišter S, **Soldatović B** (1991) Karyotype analysis of male and diploid female *Carassius auratus gibelio* Bloch (Pisces, Cyprinidae) caught in Danube at Belgrade. Evidence for existence of bisexual population. *Acta Veterinaria* 41, 81-90.
30. **Soldatović B**, Dživić A, Halsband E, Halsband I, Pump H, Romestand B, Schmitt G (1991) Habern gesunde Forellen (*Salmo gaidneri*, Richardson) auch gesunde Nachkommen. *Fisher & Teichwirt* 1, 14-15.
31. **Soldatović B**, Pump H, Romestand B (1991) Karyotypen analyse bei den Forellen (*Salmo gaidneri*, Richardson). *Fisher & Teichwirt* 2, 18-24.
32. **Soldatović B**, Gerg G (1991) The effects of tetramisole chloride on mice bone marrow cell. *Mutation Research* 1991, 2.
33. **Soldatović B**, Gerg G (1991) Centric fusion polymorphism and heteromorphism in karyotype of genus *Spalax*. *Genetic* 2.
34. **Soldatović B**, Hobr H, Sobek S (1992) Chromosomen polymorphism bei den Forellen (*Salmo gaidneri*, Richardson). *Fisher & Teichwirt* 2, 18-24.
35. **Soldatović B**, Holsband E (1993) The influence of nutrition on the chromosome aberration the induction in the trout (*Salmo gaidneri*, Richardson). *Fisher & Teichwirt* 2.
36. **Soldatović B**, Holsband E (1993) The influence age dependence chromosome aberration in the trout (*Salmo gaidneri*, Richardson). *Fisher & Teichwirt* 4.
37. Stanimirović Z, **Soldatović B**, Dimitrijević S, Vučinić M, Đokić D (1993) Aberrant karyotype of an experimental rabbit (*Oryctolagus cuniculus*, Linnaeus, 1758) with a heterozygous first autosomal pair. *Acta Veterinaria* 43, 1, 55-60.
38. **Soldatović B**, Vučinić M, Stanimirović Z, Đokić D, Vučićević M (1993) A mosaicism with karyotype designation of 59.XO/60, XX/61,XXX in red pied heifer (part III). *Acta Veterinaria* 43, 5-6, 335-340.
39. **Soldatović B**, Vučinić M, Stanimirović Z, Đokić D, Vučićević M (1994) The aberrant karyotype of a bull with characteristic of Klinefelter's syndrome (part I) *Acta Veterinaria* 43, 1, 33-36.
40. **Soldatović B**, Stanimirović Z, Vučinić M, Đokić D, Vučićević M (1994) Robertsonian fusion in a Simmental cow-bull mother (part II). *Acta Veterinaria* 44, 2-3, 173-178.
41. **Soldatović B**, Fišter S, Milčić D, Stanimirović Z (1994) Cytogenetical analysis of the effects of Urotovet on the chromosomes of mammals in vivo. *Acta Veterinaria* 44, 5-6, 345-350.
42. Đelić N, **Soldatović B**, Anđelković M (1994) Effect of cloprostenol on the mitotic index and SCE frequency in cultures of human lymphocytes. *Acta Veterinaria* 44, 5-6, 337-344.
43. Fišter S, Marković M, **Soldatović B** (1994) Frequency of gap and break type changes on the chromosomes of the fish *Perca fluviatilis* caught at some localities of Danube. *Acta Veterinaria* 44, 37-44

44. Stanimirović Z, Vučinić M, **Soldatović B**, Vučićević M (1995) A large acrocentric chromosome in the first pair of autosomes in natural populations of *Mus musculus*, Linne 1758. *Acta Veterinaria* 45, 2-3, 155-160.
45. Đelić N, Zimonjić D, **Soldatović B**, Adamović V (1995) Influence of organic condensate from drinking-water on mitotic activity and SCE frequency in cultured human lymphocytes. *Acta Veterinaria* 45, 4, 217-224.
46. Đelić N, **Soldatović B**, Anđelković M, Cvetković D (1996) In vitro cytogenetic analysis of the effects of oxytocin on human peripheral blood lymphocytes. *Mutation Research* 356, 2, 265-268.
47. Rusov Č, Živković R, **Soldatović B**, Jojić-Maličević Lj, Stanimirović Z (1996) A study of selenium genotoxicity in the micronucleus test on mice. *Acta Veterinaria* 45, 2-3, 161-166.
48. Fišter S, **Soldatović B**, Cakić P (1996) Karyotype analysis of the fish species *Stizostedion volgensis* (Percidae, Pisces) caught at different localities of the Danube. *Acta Veterinaria* 46, 359-366.
49. Stanimirović Z, Vučinić M, **Soldatović B**, Marković B (1997) Genotoxicity and potential chemosterilant effects of Rosol. *Acta Veterinaria* 47, 4, 237-246.
50. Đelić N, Anđelković M, **Soldatović B**, Cvetković D (1997) In vitro and in vivo cytogenetic analysis of the effects of cloprostenol on mammalian cells. *Acta Veterinaria* 47, 2-3, 151-158.
51. Đelić N, **Soldatović B**, Anđelković M, Milutinović R (1997) The rate of sister-chromatid exchanges in cultured human peripheral blood lymphocytes treated with permethrin. *Genetika* 29, 2, 97-102.
52. Stanimirović Z, Vučinić M, **Soldatović B** (1998) Cytogenetic changes in bone marrow cells of wistar rats induced by levamisole hydrochloride. *Acta Veterinaria* 1998, 48, 4, 255-262.
53. Đelić N, **Soldatović B** (1998) Mitotic activity and cell cycle kinetics in cultures of human lymphocytes treated with insulin. *Genetika* 30, 2, 125-131.
54. Đelić N, **Soldatović B**, Đelić D (2000) Cytogenetic evaluation of insulin effects on cultured human lymphocytes. *Archives of Biological Sciences* 52, 3, 27P-28P.

Objavljene u nacionalnim časopisima

1. **Soldatović B**, Zimonjić D (1986) Perspektive citogeničkog pristupa problemima reprodukcije. *Veterinarski glasnik* 40, 2-3, 107-117.
2. **Soldatović B**, Zimonjić D, Ninkov D, Rajčan-Šćepanović E (1986) Anomalija kariotipova kod krava sa poremećajem u reprodukciji. *Veterinarski glasnik* 40, 5, 363-365.
3. Rajčan-Šćepanović E, **Soldatović B**, Ninkov D, Zimonjić D (1986) A cytogenetic and anatomic study of Freemartin heigers. *Veterinarski glasnik* 40, 447-452.
4. Zimonjić D, Adamović V, **Soldatović B** (1987) Genotoxic effects in human lymphocytes in vitro caused by organic concentrates of drinking water in Belgrade. *Hrana i ishrana* 27, 107-111.
5. **Soldatović B**, Stanimirović Z, Fišter S (1988) Izmenjeni kariotip nerastova sa poremećajima u reprodukciji. *Veterinarski glasnik* 42, 11-12, 703-707.
6. **Soldatović B**, Zimonjić D, Rajčan-Šćepanović E, Ninkov D (1988) Transformation of the bovine karyotype relative to the mode of husbandry. *Veterinarski glasnik* 42, 11-12, 703-707.
7. Zimonjić D, Vuković I, Debevec M, Prolić Z, **Soldatović B**, Adamović V (1989) Genotoxicological characterization of some polyphosphate food additives. *Hrana i ishrana* 30, 15-20.
8. **Soldatović B**, Stanimirović Z, Rajčan-Šćepanović E (1989) Korelacija između procenta limfocita sa XY polnim hromozomima kod muških grla i procenta limfocita sa XY polnim hromozomima kod ženskih grla iz hetroseksualnog para blizanaca. *Veterinarski glasnik* 43, 8-9, 695-699.
9. **Soldatović B**, Fišter S, Milčić D, Stanimirović Z (1994) Ispitivanje Uroveta citogenetička analiza na genotoksičnost in vitro u kulturi limfocita svinje i kulturi limfocita čoveka. *Veterinarski glasnik* 48, 11-12, 985-989.
10. **Soldatović B**, Vučinić M, Stanimirović Z (1995) Translokacija 1/29 u kariotipu domaćeg šarenog govečeta. *Veterinarski glasnik* 49, 4, 195-199.
11. Đelić N, **Soldatović B**, Đelić D (1997) Analiza hromozomskih aberacija u kulturama humanih limfocita tretiranih permetrinom. *Veterinarski glasnik* 51, 5-6, 211-216.
12. Đelić N, **Soldatović B** (1998) Molekularni mehanizmi kancerogeneze. *Veterinarski glasnik* 52, 3-4, 131-139.
13. Stanimirović Z, Bojkovski J, **Soldatović B**, Vučinić M, Marković B (1995) Genotoksični efekti kondenzata organske faze vode beogradskog vodovodnog sistema. *Veterinarski glasnik* 49, 5-6, 329-335.

14. Bojkovski J, **Soldatović B**, Stanimirović Z (1996) Transformacija kariotipa kod svinja kao uzrok poremećaja u reprodukciji. *Veterinarski glasnik* 50, 3-4, 127-132
15. Bojkovski J, **Soldatović B**, Stanimirović Z (1996) Transformacija kariotipa kod goveda kao uzrok poremećaja u reprodukciji. *Veterinarski glasnik* 50, 9-10, 671-677.
16. Bojkovski J, **Soldatović B**, Stanimirović Z (1996) Prirodna populacija glodara kao model praćenja stepena zagađenosti životne sredine. *Veterinarski glasnik* 50, 11-12, 879-885.
17. Vučinić M, Stanimirović Z, **Soldatović B** (1996) Mapiranje genoma – nukleotidno-sekvenciona organizacija genoma sisara, metodološki pristup mapiranju genoma, značaj za stočarsku proizvodnju i zdravstvenu zaštitu domaćih životinja. Nukleotidno-sekvenciona organizacija genoma sisara (I deo). *Veterinarski glasnik* 50, 9-10, 653-661.
18. Vučinić M, Stanimirović Z, **Soldatović B** (1996) Mapiranje genoma – nukleotidno-sekvenciona organizacija genoma sisara, metodološki pristup mapiranju genoma, značaj za stočarsku proizvodnju i zdravstvenu zaštitu domaćih životinja. Metodološki pristup mapiranju genoma (II deo). *Veterinarski glasnik* 50, 11-12, 843-853.
19. Bojkovski J, **Soldatović B**, Stanimirović Z, Petrujkić T (1997) Citogenetička analiza priplodnih bikova. *Veterinarski glasnik* 51, 1-2, 27-32.